

Ч. 5-6.

Табір Міттенвальд, 30. липня 1947.

Рік I.

РІК ПРАЦІ.

ВІД РЕДАКЦІЇ.

Минув рік праці, праці над створенням організаційної сітки нашого табору і над сформуванням нашого національно-громадського життя. Тяжка була це праця, бо проходила серед дуже невідрадних умовин. На кожному кроці треба було поборювати великі перешкоди, що їх ставило нам наше таборове життя та густо-часто не цілком прихильне наставлення до наших планів та інтенцій рішальних чинників. Про перешкоди нашого таки громадянства не приходить тут говорити, бо вони були звичайно незначні, несуттєві і походили в більшості випадків від нечисленних громадян, що своє відношення до загально-таборової праці нормували лише особистими інтересами чи амбіціями і в дуже рідких випадках незрозумілим вагом зорганізованого громадського життя. Але це буденне явище навіть у найбільш вироблених окупованих територіях.

Сьогоднішнє подвійне /5-6/ число нашого бюлетеню присвячуємо підсумкам цілорічної праці табору. З огляду на брак місця спиняємося тільки на конкретних досягненнях у поодиноких ділянках нашого таборового життя.

Інші актуальні матеріали, призначені до цього числа "Таборових Будів", помістимо частинно в "Щоденних Вістях" і в черговому числі тижневого бюлетеню, який вийде нормально з датою 27. липня 1947.р.

Які ж здобутки тієї нашої цілорічної праці? Про це розкажуть читачеві далші сторінки цього бюлетеню.

Нині здобутки не такі, які повинні б бути пропорційно до витраченого часу й енергії, або яких ми собі бажали б, але все таки вони дуже поважні. Вистачить пригадати собі наш табір з-перед року. Тоді майже повна відсутність якоїнебудь зорганізованості, а сьогодні впорядковане громадське життя у всіх його ділянках: адміністративній, господарській, загально-освітній, культурній і т.д. Нині маємо свою внутрішню адміністрацію, нині в нас панує лад і йде та щораз більше розгортається широка праця. Ми нині з великим внутрішнім вдовolenням можемо сказати, що наш табір є одним з тих, у якому життя пливе спокійним, упорядкованим руслом.

Все це вдалося нам досягти гармонійною співпрацею таборової громади зі своїм проводом та великою громадською дисциплінованістю. Лише ця дисциплінованість допомогла нам пережити не одну важку хвилину та відбити не один удар долі. Шляхетні громадські прикмети нашої таборової спільноти були теж кріпкою підтримкою у важкій праці проводу. Завдяки тій підтримці змогла Таборова Управа, головни в останньому дуже відповідальному т.зв. реорганізаційному періоді під умілою рукою її голови п.м-ра М.Духого опанувати ту важку ситуацію і досягти вже в нашій самоуправі значних успіхів.

Налагоджене внутрішнє таборове життя дало нам змогу привити теж відповідну увагу всім тим великим завданням, що їх ставить перед нами наше перебування на еміграції, наш обов'язок перед народом і перед нашою Батьківщиною.

Замикаючи за собою цей рік праці, ми віримо, що тими самими шляхами громадської виробленості підемо спільно й далі в тому твердому переконанні, що тим способом ми вкладамо й свою цеглину у велику будівлю світлого майбутнього Українського Народу.

I. КОРОТКА ІСТОРІЯ ТАБОРУ.

Табір у Стеркасерне наповнився вперше мешканцями-скитальцями на початку березня 1946.р. Першими прибули сюди банатці /к. 60 осіб/, литовці, естонці і латині /к. 140 осіб разом/, поляки /к. 80 осіб/, рускі /к. 80 осіб/ і група мадярів /к. 40 осіб лікарів та шпитального персоналу мабуть з якоїсь військової частини мадярської армії/. Ця невелика громада людей розмістилася доволі вигідно в усіх мешкальних приміщеннях табору, замешкуючи кожна родина по 2 і 3 кімнати.

В квітні прибула перша група українців у числі к. 200 осіб. Українській групі, хоч найчисленнішій, відступила Управа Табору на мешкання усього один блок /III./. Ця українська група стала засновком українського табору в Міттенвальді, який до кінця 1946.р. начислявав уже понад 3.000 українців.

Для 16. травня 1946.р. переїхала до Міттенвальду частина мешканців бувшого табору в Карльсфельді в числі понад 1.600 осіб. На початку червня військова влада розв'язала український табір у Фюссені і перевезла до Міттенвальду групу скитальців у числі понад 1.300 осіб. Таким чином зростала в Міттенвальді українська громада і стала врешті найчисленнішою національною групою у всіх таборах УНГРРА Тіму 568. Крім цього щодня прибували до табору нові мешканці то малими групами, то одинцем так, що з кінцем червня українська громада нараховувала вже понад 3.000 українців. Чисельний стан табору виносив тоді 3.450 осіб. /разом з іншими національностями/.

Адміністрацію в таборі виконували урядовці УНГРРА централізованим способом, а кожна національна група мала свого національного лідера, який заступав її інтереси перед кемплідером, чи перед УНГРРА. Уряд кемплідера обмежувався фактично до виготовлювання щоденних рапортів, бо всі інші адміністративні функції виконували урядовці УНГРРА, діючи дуже часто без плану всупереч один одному. Кемплідер мав ще також нагляд над санітарним станом табору, але, не маючи ніякої ексекютиви, не міг він, принаймні в перших початках існування інтернаціонального табору, як слід вивязуватися з цього завдання.

Зараз на початку червня українці, які приїхали з Карльсфельду, Фюссену та міттенвальдські українці, почали організувати громаду, бо прийшли до переконання, що сам національний лідер з двома тільки урядовцями при цілковитому незацікавленні УНГРРА життям табору не зможе поставити на відповідному поземі всіх ділянок громадського життя, до якого культурна громада привикла. Треба було зачинати все від самого початку, наладжувати культурно-освітню працю, організувати школи, відновити працю суспільної опіки, перервану ліквідацією Карльсфельду і Фюссену, треба було подбати про культурні вимоги населення, організуючи позашкільну освіту, урухомлюючи місцевий радіовузол, пресу тощо.

За ініціативою кількох одиниць відбуто продовж місяця червня кілька нарад, на яких обговорювано та намічено способи організації громадського життя, організаційну структуру табору взагалі та української групи зокрема. У висліді цих нарад усталено перевести якнайскорше вибори до таборової ради, яка мала покликати управу для української національної групи та наладжати в якнайскоршому часі громадське життя. З тією метою скликано на день 24. червня представників усіх організацій, які діяли на терені табору, на передвиборчу конференцію. На цій же конференції вибрано виборчу комісію і доручено їй перевести вибори до таборової ради в дні 14. липня.

Виборча комісія в доволі короткому часі приготувала вибори і перевела їх в назначеному реченні. До голосування було управлених 2.077 громадян. До виборчої урни заявилося 1.645 виборців, це є 79,20%. Зібраних громадянських організацій виставили дві листи кандидатів. Перша листа одержала 6 мандатів у таборовій раді з усіх 25, а друга листа одержала 19 мандатів. Треба ствердити, що зацікавлення першими виборами було дуже велике, а хід виборів виказав велику громадську виробленість таборян і виборців.

Нововибрана Таборова Рада приступила негайно до праці. На першому засіданні Таборова Рада уконституувалася, вибравши на голову о. Богда-

на Смика. На найближчому засіданні Таборова Рада вибрала голову Таборової Управи в особі м-ра М.Дужого і на його пропозицію пізніше затвердила дальших членів Таборової Управи. Вже 29.7.була остаточно оформлена Таборова Управа для української національної групи. В Управі Табору для українців діяли такі референтури: секретаріат, референт інформації, карно-адміністративний, поліція, господарський, харчово-одяговий, суспільна опіка, референт праці, культ-освіт. референт, референт молоді, санітарний, адресовий /мешканевий/, транспортний, адміністративний, технічно-виробничий і реферат для жіночих справ.

Управа Табору для української національної групи заступала інтереси тільки українців перед УНРРА і діяла побіч загальної адміністрації для цілого табору, яку виконували урядовці УНРРА.

Управа Табору в першу чергу приступила до впорядкування внутрішніх українських справ, наладнання культурно-освітньої праці, зорганізування шкільництва і зорганізування господарсько-виробничої справи. Врешті Управа Табору виготовила декілька організаційних схем табору та предложила їх директорові УНРРА до затвердження. Управа взялася до цієї роботи тому, що щоденне життя виказувало дуже багато недоліків в організаційній схемі УНРРА, через що терпіло населення табору. Одначе ніхто з директорів УНРРА /а було їх кілька/ не акцептував організаційних схем української національної групи, залишаючи нескоординованій адміністрації табору вільну руку в діянні. Це сталося мабуть тому, що УНРРА не хотіла допустити до голосу самої громади через її законно вибраних представників.

Щойно під натиском проводу нашої національної групи та загальної опінії мешканців УНРРА стала помалу відпускати деякі ділянки загальної адміністрації нашої Таборовій Управі та обсаджувати деякі свої референтури українцями. Такий стан двоевластя існував до жовтня 1946. року. В жовтні командантом табору на пропозицію Таборової Ради назначила місцева УНРРА інсп. Косенця Дмитра. В тому часі інші національні групи стали поступенно покидати наш табір, переходячи то Піоніркасерне, то на Лютензе. Тоді то Таборова Рада розв'язала Управу для української національної групи і всі її компетенції передала командантові табору та його референтам. Це було закінченням першого організаційного періоду в житті нашого табору.

При кінці лютого з доручення дир. УНРРА розписано нові вибори до Таборової Ради і вибори команданта табору. Вибори до Таборової Ради відбулися 16.березня з доволі великою участю голосуючих /74,4%/, хоч була виставлена тільки одна ліста кандидатів зб'юкованих громадських організацій. Ці вибори були ще одним доказом, що в таборі немає ніякого розбиття і що таборяни стають однозгідно там, де йде про добро цілої громади. Дня 7.квітня ц.р. відбулися вибори команданта табору та його заступника, у яких великою більшістю голосів виїшов командантом м-р М.Дужий.

Таборова Рада, яку очолює д-р М.Дольницький, тісно співпрацює з Управою Табору і завдяки цій гармонійній співпраці наш табір може похвалитися багатьма осягами в різних ділянках культурного і господарського життя.

В половині червня ц.р. створено т.зв. Збірний Табір Міттенвальд, до якого належать табори в 6ґеркасерне, Піоніркасерне, Лютензе і готель Карвендель /жидівський табір/. Управа Збірного Табору міститься в 6ґеркасерне. Збірний Табір начислює 5.009 мешканців /6ґеркасерне 3.028, Піоніркасерне 1.076, у шпиталях обох таборів 117 осіб, Карвендель 139 осіб і Лютензе 649 осіб/.

Тепер Управа Табору звертає всю свою увагу на те, щоб у якнайкоротшому часі поставити господарство табору на засадах самовистачальності, зорганізувавши цілу низку продукційних верстатів праці для мешканців у таборі та zatrudнивши якнайбільше число працездатних на різних роботах поза табором. Це безперечно одно з найтяжчих завдань, бо для продукційних верстатів немає відповідних сировинців, а в околиці нема також великого запотребування на робочу силу.

Та все таки великі зусилля Таборової Ради і Управи не лишаются без успіху.

на Смика. На найближчому засіданні Таборова Рада вибрала голову Таборової Управи в особі м-ра М.Дужого і на його пропозицію пізніше затвердила дальших членів Таборової Управи. Вже 29.7.була остаточно оформлена Таборова Управа для української національної групи. В Управі Табору для українців діяли такі референтури: секретаріат, референт інформації, карно-адміністративний, поліція, господарський, харчово-одяговий, суспільна опіка, референт праці, культ-освіт. референт, референт молоді, санітарний, адресовий /мешканевий/, транспортний, адміністративний, технічно-виробничий і реферат для жіночих справ.

Управа Табору для української національної групи заступала інтереси тільки українців перед УНРРА і діяла побіч загальної адміністрації для цілого табору, яку виконували урядовці УНРРА.

Управа Табору в першу чергу приступила до впорядкування внутрішніх українських справ, наладнання культурно-освітньої праці, зорганізування шкільництва і зорганізування господарсько-виробничої справи. Врешті Управа Табору виготовила декілька організаційних схем табору та предложила їх директорові УНРРА до затвердження. Управа взялася до цієї роботи тому, що щоденне життя виказувало дуже багато недоліків в організаційній схемі УНРРА, через що терпіло населення табору. Одначе ніхто з директорів УНРРА /а було їх кілька/ не акцентував організаційних схем української національної групи, залишаючи нескоординованій адміністрації табору вільну руку в діянні. Це сталося мабуть тому, що УНРРА не хотіла допустити до голосу самої громади через її законно вибраних представників.

Щойно під натиском проводу нашої національної групи та загальної опінії мешканців УНРРА стала помалу відпускати деякі ділянки загальної адміністрації нашої Таборовій Управі та обсаджувати деякі свої референтури українцями. Такий стан двоевластя існував до жовтня 1946. року. В жовтні командантом табору на пропозицію Таборової Ради назначила місцева УНРРА інсп. Косенцю Дмитра. В тому часі інші національні групи стали поступенно покидати наш табір, переходячи то Піоніркасерне, то на Лютензе. Тоді то Таборова Рада розв'язала Управу для української національної групи і всі її компетенції передала командантові табору та його референтам. Це було закінченням першого організаційного періоду в житті нашого табору.

При кінці лютого з доручення дир. УНРРА розписано нові вибори до Таборової Ради і вибори команданта табору. Вибори до Таборової Ради відбулися 16.березня з доволі великою участю голосуючих /74,4%/, хоч була виставлена тільки одна ліста кандидатів зб'юкованих громадських організацій. Ці вибори були ще одним доказом, що в таборі немає ніякого розбиття і що таборяни стають однозгідно там, де йде про добро цілої громади. Дня 7.квітня ц.р. відбулися вибори команданта табору та його заступника, у яких великою більшістю голосів виїшов командантом м-р М.Дужий.

Таборова Рада, яку очолює д-р М.Дольницький, тісно співпрацює з Управою Табору і завдяки цій гармонійній співпраці наш табір може похвалитися багатьма осягами в різних ділянках культурного і господарського життя.

В половині червня ц.р. створено т.зв. Збірний Табір Міттенвальд, до якого належать табори в 6ґеркасерне, Піоніркасерне, Лютензе і готель Карвендель /жидівський табір/. Управа Збірного Табору міститься в 6ґеркасерне. Збірний Табір начислює 5.009 мешканців /6ґеркасерне 3.028, Піоніркасерне 1.076, у шпиталях обох таборів 117 осіб, Карвендель 139 осіб і Лютензе 649 осіб/.

Тепер Управа Табору звертає всю свою увагу на те, щоб у якнайкоротшому часі поставити господарство табору на засадах самовистачальності, зорганізувавши цілу низку продукційних верстатів праці для мешканців у таборі та zatrudнивши якнайбільше число працездатних на різних роботах поза табором. Це безперечно одно з найтяжчих завдань, бо для продукційних верстатів немає відповідних сировинців, а в околиці нема також великого запотребування на робочу силу.

Та все таки великі зусилля Таборової Ради і Управи не лишаются без успіху.

Управа налого табору зорганізована в такому порядку:

1. Командант табору, якому безпосередньо підлягають: а/секретаріят, б/поліція.

2. Адміністративний відділ з підвідділами: а/правний, б/книговедення, в/пошта.

3. Суспільна Опіка з підвідділами: а/канцелярія, б/інформація і розшуки, в/реєстрація, г/статистика, д/опіка над дітьми, сиротами та інвалідами, е/шкільні та вишкільні справи і позашкільна освіта, є/розподіл одягу та допомоги.

4. Відділ Праці з підвідділами: а/адміністративний, б/реєстрація і справи кваліфікації, в/посередництво праці, г/варстати і професійне шкільництво, д/нарахування платень, е/звітність і статистика.

5. Відділ Постачання з підвідділами: а/канцелярія і книговедення, б/розподіл харчів, в/одяговий магазин.

6. Харчовий Відділ з підвідділами: а/канцелярія, б/кухні.

7. Санітарно-медичний Відділ з підвідділами: а/амбулаторія 6-геркасерне, б/шпиталь Піоніркасерне.

8. Внутрішньо-технічний Відділ з підвідділами: а/канцелярія, б/планування і нагляд, в/технічне поготівля, г/мешканеві справи.

II. НАСЕЛЕННЯ ТАБОРУ В ЦИФРАХ.

При кінці червня 1946.р. наш табір мав уже повне число мешканців. Уся мешкальна площа була використана до останнього квадратного метра. В тому часі населення табору замикалося цифрою 3.450 осіб. Для прикладу подаємо денний рапорт з 26.червня 1946.р.:

банатці 55 осіб, естонці 19, греки 2, югославяни 90, лотити 102, литовці 45, поляки 88, бездержавні росіяни 114, бездержавні українці 3.885, бездержавні жиди 5, словаки 1, бездержавні 1, бездержавні білоруси 1, турки 1 = разом 3.408 осіб.

З того часу прибували то одинцем то більшими групами до налого табору здебільша українці. В днях 21. і 22. травня 1947.р. прибуло до нашого табору 234 особи українців з мішаного табору в Понгав.

За той час вибули з табору майже всі інші національні групи частинно до Піоніркасерне, частинно на Лютензе, а поляки і югославяни переїхали до своїх національних таборів до іншої округи УНРРА.

За цей рік народилося у таборі 62 дітей, з того 36 хлопців і 26 дівчат.

Смертних випадків було 17, з того 6 дітей /5 хлопців і 1 дівчинка/ та 11 дорослих /6 чоловіків і 5 жінок/.

Отак населення табору на день 12.7.1947.: 3.024 мешканців, з того 2.997 українців і 27 поляків /мешканці самого табору 6геркасерне без прилученого Піоніркасерне/.

За віком і статтю: чоловіки: від 14-17 років: 92, від 18-44: 902, від 45 вгору: 288. Разом чоловіків від 14 вгору: 1.282 особи. Жінки: від 14-17: 79, від 18-44: 791, від 45 вгору: 211. Разом жінок від 14 вгору 1.081 особа. Діти: до 1 року: 109, від 1-5: 274, від 6-13: 278. Разом дітей від 0-13: 661.

Праця і працездатність: На день 11.7.1947.р. працювало 1.063 особи, у тому 810 чоловіків і 253 жінки.

З того: 146 працюючих оплачувала німецька адміністрація, 43 працювало для потреб війська, 622 в різних таборових майстернях та установах, 31 у технічному вишколі таборян, 42 поза табором та 179 усі інші і власники підприємств.

На працю чекають: 221 кваліфікований фахівець, з того 152 чоловіки і 69 жінок.

Досі не працюють /непрацездатні/ 650 осіб, з того 339 чоловіків і 311 жінок.

У недавно прилученому до налого табору невеликому таборі Піоніркасерне перебуває тепер 1.100 осіб, у тому 858 українців.

Інші національності у Піоніркасерне: естонці 23, лотити 75, литовці 24, югославяни і банати 17, турки 26 і решта бездержавні нанденівці.

III. КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЄ ЖИТТЯ ТАБОРУ.

Перед українською громадою стояв край непочатої роботи. Багато довелось починати спочатку. Згадуючи наші перші кроки, мусимо ствердити, що культурно-освітній ділянці присвячено чи не найбільше уваги.

Насамперед узялися до організації шкіл та приготування церков.

Першою розпочала роботу народна школа, за нею пішла учительська семінарія, а так торговельна школа. Реальна гімназія приїхала з Фоссену вже зорганізована. Згодом завдяки впертості декількох громадян зорганізовано ще й музичну школу.

Оглядаючи пройдений шлях, з гордістю констатуємо, що ані відсутність приміщень і меблів, ані байдуже вороже наставлення деяких працівників тодішньої УНПРА, — ніщо не зупинило творчого пориву. В різних закутках табору відшукували дошки, виймали з стін цвяхи, робили столи й лавки, відгороджували коридорні ніші, в яких мали розміститися шкільні залі. Ішло тяжко, але діти вчилися. Меблі були кострубаті, шум з коридорів заважав викладам, але школи працювали. На цьому місці хочеться відзначити безкорисну працю вчителів, що працювали, не одержуючи ні платень, ні робочого приділу.

Не забули й дорослих. Зважаючи на еміграційні умови, Управа Табору привлятила багато уваги фаховому вишколові. Сотки таборян пройшли різні курси, набуваючи фахового знання.

Для задоволення релігійних потреб збудовано дві церкви, що цілком заслужено своїм внутрішнім виглядом здобули собі чи не перше місце поміж таборовими церквами американської окупаційної смуги.

Культурно-освітній Відділ регулярно запрошував до табору найкращі мистецькі сили. Неодноразово відвідали табір капеля бандуристів Кнута-Стого й Божика, драматичні ансамблі Блавацького й Гірняка, хор "Україна", театр Урбанського та багато інших українських і чужих мистецьких груп. Увесь час працював також таборовий драматичний гурток під проводом п. М. Березенка. Найменших глядачів розважав ляльковий театр.

Крім того таборян мали змогу прослухати низку популярних доповідей і рефератів. Цьому сприяла група наукових працівників, викладачів Народного Університету, що працював кілька місяців без перерв.

Пам'ятаючи засаду "в здоровому тілі здорова душа", Управа оприяла розвиткові спорту. Товариство "Лев" широко знає і то не лише в американській окупаційній смузі.

Виховну роботу серед молоді виконували успішно Пласт і СУМ.

В таборі виходило декілька періодичних видань. Тиждень "Християнський Шлях" присвячував доволі багато місця таборовим справам. Щоденний таборовий бюлетень "Щоденні Вісті" зєднав собі дуже багато симпатиків-читачів, для яких день мусів обов'язково кінчитися читанням щоденного листка. В ділянці інформації велику роботу проробив таборовий радіовузол.

Це все причинилося до того, що наш табір здобув зовсім заслужено славу одного з найкращих таборів американської окупаційної смуги. Залюбки приїжджають погостювати до нас спортсменці, актори-мистці, науковці, пластуни, сумівці і багато інших. Переважна більшість відвідувачів після відвідни висловлювала своє бажання оселитися в таборі на довгий час. Це доказує, що Управі нашого табору пощастило зорганізувати життя табору так, що наш табір може бути зразком для інших.

а/ Релігійне життя.

Радісна воскресна пісня "Христос Воскрес" залучала вперше в нашому таборі в 1946. році на Великдень. Горстка українців-католиків славила воскреслого Христа в одній з кімнат 3. блоку. Службу Богу служив о. Богдан Ганушевський. Українці під проводом свого дяка Брезденя Дмитра приготували все, що було можна зробити в чужині, щоб наша молитовниця мала вигляд Божого дому.

В травні 1946.р. приїхало 2.000 українців-католиків з Карльсфельду і Фоссену. Кімната в 3. блоці не вміщала вірних нашої церкви. Мешканці

вий референт доручив нам винестися, бо цього приміщення треба було на мешкання, а "церква може бути на стриху".

Разом з вірними з Карльсфельду і Фюссену приїхало ще 7 священників. Провід душпастирства обняв теперішній душпастир. Зацалися ходження і прошення ласки деяких панів з УНПРА, щоб дали приміщення на церкву в якомусь магазині. Нас збували обіцянками, а ввечері запропонували нам стайню на церкву. Не хотілося вірити, що люди так мало приважують уваги релігійним потребам українців, тих, що за релігію стільки терпіли і тепер терплять. Остаточно впертість душпастиря і прихід нового директора УНПРА Делля Торе вможливили по двох місяцях старань забратися до влаштування церкви, в якій сьогодні молимося.

Праця пішла скоро вперед. Дяк Брездень Дмитро, мистець ген. Палій-Неїло, Брездені Іван і Засиль, Карпів Йосип і Іван, І. Колінченко та брати Стрелівці поклали немало труду для збудування нашої молитовниці. Годиться заважити, що молитовницю виконали таборяни власними руками і з власними засобами роздобутого матеріалу. УНПРА тільки погодилася признати працюючим при церкві права працюючих.

Всі образи виконав мистець ген. Палій-Неїло, роботу з дерева пп. Стрижівець і Брездень Дмитро. Кивот зробив п. Р. Романшин.

Сьогодні наше душпастирство обслуговує 3.437 вірних з нашого табору, не вчисляючи вірних з інших таборів, що належать до нашого душпастирства.

За цей рік народилося 95 дітей, вмерло 16 осіб, звінчалось 29 пар. Церква вдержується тільки власними засобами, тобто тими датками, що їх складають вірні.

При церкві існує від початку хор, який начислює 30 співаків /чок/. Душею хору й його диригентом є о. Юрій Ковальський. Хор бере живу участь також у різних національних імпрезах.

Маріївська Дружина і Братство Апостольства Молитви гуртують поважне число побожних вірних.

Твердо віримо, що праця, яку вложили організатори душпастирства, не піде на марне. Знаємо, що тут серед диких Альп врятувалася не одна душа від моральної загибелі, багато людей знайшло в нашій молитовниці розраду й потіху серед страшною нашої дійсності. Свідомість того, що кого Бог любить, того й досвідчає, додає нам сили до дальшої праці для добра українських скитальців, що живуть у Міттенвальді.

Душпастирем у нашій громаді є від початку о. Б. Смик.

Парафія Української Автокефальної Православної Церкви в Міттенвальді має 675 осіб вірних. У таборі з приїздом туди українців не було ніякої православної церкви, тому Парафіяльна Рада УАПЦ при допомозі Таборової Управи приступила 4. червня 1946. р. до будови та обладнання приміщення церкви. Вже 17. липня м.р. відбулося посвячення церкви з участю Архієпископа Михайла. На посвяченні було багато місцевих таборян католиків та багато вірних з інших таборів.

З часом церква придбала коштами Парафіяльної Ради й вірних церковне приладдя та різне обладнання і прикраси на суму 9.325 ш.м.

Нашу церкву відвідали та відправили в ній соборні Богослужби: Архієпископ Михайл 17.7., 4.12.46. та 19.1.47. і Митрополит Полікарп 18.5.47.

Заходами Парафіяльної Ради влаштовано цикл лекцій для вірних з історії церкви.

При УАПЦ є хор, який за свої гарні співи в церкві одержав від Єпархіального Церковного Управління і Архієпископа Михайла грамоти.

Кожну Службу Богу в нашій церкві відвідують громадно православні таборяни, а також немало приходить на наші відправи німців.

Священники УАПЦ викладали науку релігії в таборових школах: о. Опока Лев в УРГ та Народній Школі, о. М. Чернявський в Учительській Семінарії і Торговельній Школі.

Пасторелем парафії від самого початку є о. М. Чернявський.

6/ Шкільництво.

Дитячий Садок. Зараз після приїзду двох більших груп українців до нашого табору - зорганізовано Дитячий Садок. Спершу до садка вписалося 140 дітей. До виховної роботи в цій дошкільній інституції запрошено чотири учительки, досвідчені педагогічні сили. Садок працював безперебійно цілий рік, хоч доводилося йому переходити з приміщення до приміщення. За рік праці садок влаштував декілька прилюдних виступів перед батьками та широкою громадою таборян. Декілька разів наші дошкільнята гостювали в американських воєнків в Тарміш, забавляючи їх своїми нескладними, але з щирого серця виконаними продукціями.

Після одного року праці садок придбав собі деяке устаткування, забавки, образи та інше, а найголовніше те, що наш Дитячий Садок здобув собі широкі симпатії серед мешканців табору. Від самого початку Дитячим Садком щиро піклується голова батьківського кружка дошкільнят п. Т. Дужа.

Народна Школа. Навчання в Народній Школі відбувалося за програмами, виканими ще в Галичині. Школа мала 6 клас з 9-ма відділами. На початку шкільного року записалося до школи 177 дітей і всі вони ходили pravidно до школи аж до кінця шкільного року. В перших місяцях шкільного року треба було поборювати великі труднощі при організації школи, при влаштуванні приміщення, устаткування та при здобуванні навчального приладдя. Вже в другій чверті шкільного року навчання відбувалося нормально. Завдяки дирекції школи вдалося забезпечити учнів підручниками майже у 80%. В школі працювали переважно старші вчителі, з великим педагогічним досвідом, які зуміли серед тяжких обставин поставити навчання на відповідному рівні. Передбачений програмами матеріал упродовж шкільного року вичерпано вповні. Молодь працювала охоче. Найкращим цього доказом є кінцеві оцінки. Шкільний рік закінчило 82 дітей з дуже добрим поступом, 71 з добрим, 31 з достатнім і тільки 3 з недостатнім.

Директором Школи є п. Сточанський Іван.

Реальна Гімназія. Українська Реальна Гімназія переїхала до Міттенвальду з Фюссену з початком червня минулого року. Переїхав не лише весь учительський збір /за винятком трьох/, але й учні в 60%, 80% і навіть 100%-му складі поодиноких класів. У Міттенвальді вступили до цих класів ще й діти тих українців, які скорше прибули до цього табору. Були це виключно учні б. таборової гімназії в Карльсфельді. Учителями тієї школи був доповнений також учительський збір УРГ.

12. червня 1946.р. роздачею річних свідоцтв закінчено шкільний рік 1945/46, перерваний переїздом гімназії з Фюссену до Міттенвальду. В днях 17.-18. червня відбулися матуральні іспити абсолювентів першого матурального курсу.

Навчання в поодиноких класах розпочиналося поступово, як улаштовувалися та умебльовувалися приміщення. Спершу підготовкою приміщень займалися виключно учні та вчителі гімназії.

В днях 27. і 28. грудня 1946.р. відбулися матуральні іспити другого матурального курсу. Матуральні іспити абсолювентів основної восьмої класи відбулися в днях 7. і 8. березня 1947. Тоді зложило матуру з позитивними оцінками 17 абсолювентів. На всіх матуральних іспитах присутником іспитових комісій був референт народного і середнього шкільництва при ЦШУ.

Учительський, виховничий і службовий персонал гімназії на кінці шкільного 1946/47. року складався з 24-ох осіб: 19 професорів, трьох со. катехетів, одної управительки інтернату та одної шкільниці. Учнів було 220: 121 хлопців і 99 дівчат. Шкільний рік закінчила молодь з такими успіхами: 30 з відзначенням, 156 успішно, 24 мають переіспити з одного або двох предметів, 6 неклассифікованих, 4 мають повторити класу.

Шкільний рік закінчено разом з іншими таборськими школами 30. травня 1947.р. урочистою академією, у програмі якої були промови директорів

учнів, деклямації та діалоги в українській, латинській, англійській та німецькій мовах, хоровий спів, промова представника батьківського комітету та інше. На академії роздано річні свідоцтва тим учням, які закінчили класу з відзначенням.

Адміністративним директором УРГ є д-р О. Балабас, педагогічним д-р І. Велигорський.

Учительська Семінарія і Педагогія. В половині червня 1946.р. учні Учительської Семінарії з 6. табору в Карльсфельді опинилися в таборі в Міттенвальді. Туди переїхала також більшість учителів цієї школи під проводом директора А. Габича. Зразу приступлено до організації школи на новому місці. Завдяки впертим заходам директора та співпраці учнів і вчителів приготовлено кімнати на класи та канцелярію школи в коридорних нішах. Самі вчителі та учні подбали про шкільне обладнання, порobili столи і лавки та таблиці і вже 24. червня розпочато шкільну працю вступними іспитами до всіх клас. Нормальне навчання розпочалося 1. липня 1946.р.

До учительської праці зголосилося 19 учителів, а після зорганізування при школі відділу фізкультури прибули ще три фахівці-учителі, 1 інструктор та шкільник.

На початку шкільного року до всіх клас записалося 37 учнів /учениць/. Підчас шкільного року зголосилося ще 13 учнів, а виступило 26. Іспит зрілості здали 31 учнів. З кінцем року класифіковано в нижчих класах 37 учнів. Не класифіковано 16. З класифікованих 4 учні одержали дуже добрий загальний поступ, 16 добрий, 16 задовільний, 7 посередній, 3 слабкий і 6 недостатній.

Упродовж шкільного року відбуто 47 госпітацій по класах, 11 засідань Педагогічної Ради, учні семінарії відбули 57 практичних лекцій, студенти Педагогії 47 і відбуто 93 полекційні конференції.

Шкільна молодь брала участь в різних шкільних і міжшкільних імпрезах та святкуванні національних річниць. Спільними силами дирекції, шкільного відділу при Управі Табору та батьківського комітету влаштовано для учнів-сиріт і тих, що жили в таборі без батьків, спільну просфору та свячене. Учениці школи брали участь у великодніх гартках.

Шкільна бібліотека має 83 книжки. При школі існував батьківський кружок, який дуже тісно співпрацював з дирекцією школи та учительським збором.

Шкільна молодь у вільних хвиликах брала активну участь у працях виховних організацій як Пласт і СУМ і крім цього відвідувала різні фахові курси /шоферські, фотографіки, слюсарсько-механічні, кравецькі, машинописання і різьбарські/.

Шкільний рік тривав 11 місяців і закінчився 30. травня 1947.р.

Торговельна Школа. Побіч творення різних шкіл на терені нашого табору заіснувала також потреба створити торговельну школу. В Міттенвальді знайшлося багато учнів, які започаткували свою торговельну освіту чи то в Карльсфельді, чи ще в Рідному Краю. Треба було для них створити можливості дальшого навчання. Завдання було нелегке, бо не було зовсім ані класу, ані обладнання для школи. При кінці травня 1946.р. записалося до Торговельної Школи 66 учнів, у тому 52 хлопці і 14 дівчат. Тільки при великому зусиллі вчителів та учнів поборено всі труднощі. Дня 28. червня 1946.р. приготовано 4 класи з найпримітивнішим обладнанням, де й приміщено саму школу з Торговельно-економічним Ліцеєм, який мав підготувати учнів до студій на університеті. В школі працювало 15 учителів. Учні ставилися до науки незвичайно ослідно, що й додавало учителям охоти до дальшої праці серед дуже несприятливих умов. Адміністрація УНРА не признавала учителів за працюючих, а коли навіть їм ті права признала, то вкорочувала раз-по-раз приділи. Вчителі працювали безкорисно. Щойно в листопаді почали одержувати мінімальні зачети за свою працю.

З ліквідаційної маси табору в Карльсфельді школа набула дві машини до писання. Крім машин треба було ще багато іншого приладдя, а в першу чергу мікроскопу. Учні в позашкільних годинах працювали на закуп цього потрібного приладу. З тих самих засобів куплено ще одну машину до писання.

Учні використовували кожну вільну годину, щоб навчитися чогось нового. В пополудневих годинах учні відвідували надобовязкові фахові курси і закінчили їх з добрими успіхами /електромонтерський 5 учнів, кравецький 7, шоферський 9, машинописання і стенографії 10 і бухгалтерії 5/.

При школі був організований тримісячний курс книговедення, машинописання і стенографії, на який записалося 45 кандидатів. Цей курс закінчило всього 14 учнів. Навчання було безплатне.

На терені американської окупаційної смуги Німеччини було в минулому шкільному році чинних 5 торговельних шкіл, з них тільки три повні, трирічні із надбудовою економічного ліцею, а саме в Міттенвальді, Бергсесгадені та Авгсбурзі. Дві інші школи були неповні. Ці школи мали одне недомогання: не мали одноставних навчальних програмів. Дирекція міттенвальдської Торговельної Школи заініціювала за порозумінням із Відділом Культури і Освіти при ЦИУЕ з'їзд учителів українських торговельних шкіл американської окупаційної смуги Німеччини з метою уніфікації навчальних програмів. З'їзд відбувся 25. і 26. березня 1947. р. у Міттенвальді при участі 16 делегатів торговельних шкіл, представника Відділу Культури і Освіти при ЦИУЕ, представника Високої Економічної Школи, представника Кураторії Фахових Шкіл при ЦИУЕ та інших. На цій конференції опрацьовано план уніфікації програмів навчання для торговельних шкіл і пропонується його до затвердження Відділові Культури і Освіти при ЦИУЕ.

Письмовий іспит зрілості в Торговельно-економічному Ліцеї розпочався 1. квітня 1947. р. Усний іспит відбувся 18. і 19. квітня. Іспит зложило 11 кандидатів, у тому трьох з відзначенням, а решта з добрим поступом. В днях 20. і 21. травня закінчився кінцевий іспит учнів третього року. Іспит склали 9 учнів, з того трьох з дуже добрим, 5 з добрим і 1 з достатнім поступом.

Шкільний рік скінчився 30 травня. Тільки 2 учні в цілій школі одержали недостатні пости.

Під час шкільного року учні відзначували національні роковини святами, на яких учні й учителі зачитували відповідні реферати.

У виховних справах видатну поміч виявляла учнівська самоуправа, яка мала свій правильник, затверджений дирекцією школи.

Від вересня 1946. р. впроваджувано обов'язкову оплату за навчання по 20 марок місячно від учня. Учителі одержували декілька платень від німецької адміністрації, які спочатку були одинокою фінансовою базою школи. Від лютого 1947. р. учителі одержували місячні платні із шкільного фонду при Культ.-Освіт. Відділі Управи Табору по 2.50 н.м. за відбуту годину.

Директором школи є проф. Лев Король.

Музична Школа. Музична Школа в Міттенвальді зачала свою працю вже 15. червня 1946. р. Вона здобула собі в таборі велику популярність, згуртувавши в себе величезну, як на наші обставини, кількість учнів. Разом у школі навчається 12 учнів. Фактично є це об'єднання в одній організації трьох типів шкіл: нижчої /4 роки/, середньої /4 роки/ і вищої /4 роки/ так, що на декотрих відділах навчання розплановане на 12 років /фортепіан, скрипка/. У нижчій школі є 62 учні, в середній 16, у вищій 2. З огляду на те, що навчання головних предметів у всіх трьох школах провадиться індивідуально, а тільки теоретичні виклади відбуваються групами, є можливе вести вищий курс навіть з двома студентами. Найбільше учнів має фортепіанний відділ /53/, скрипковий відділ має дещо менше /24/, вокальний відділ має найменше /4/.

Останні іспити, що відбулися 28.-30. травня ц.р. в привіт директо-

рів інших наших музичних шкіл /з Регенсбурга та Берхтесгадену/ показали, що рівень нашої школи дозволяє прикласти до неї передвоєнні, нормальні критерії. Це й виявилось при класифікації та в змісті річних свідоцтв. Одночасно ці делегати одноставно ствердили, що Музична Школа в Міттенвальді щодо учнівського складу, його талановитості, завантаженої, щодо розмаху і серйозності праці та організації стоїть безумовно на першому місці між музичними школами цілої нашої еміграції. Але разом з тим ствердили, що наша школа щодо приміщення стоїть на останньому місці між усіма музичними школами еміграції, бо працює в темних, холодних і вогких підвалах, як нідне бюро, майстерня чи установа в таборі.

Музична Школа влаштувала три прилюдні виступи учнів, на яких майбутні мистці вчилися звикати до естради і публіки, а ширшому громадянству давали змогу слідкувати за своїми поступами та за роботою школи.

Школу очолює професор Львівської Консерваторії, д-р З. Лисько.

Загальні підсумки. В Дитячому Садку працювало 4 учительки /в тому одна управителька/, в Народній Школі 12 учителів /у тому 1 директор/, в Українській Реальній Гімназії 23 учителі /в тому 2 директори: адміністративний і педагогічний/, в Учителівській Семінарії і Педагогії 22-ох учителів /у тому 1 директор/, в Торговельній Школі 15 учителів /1 директор/, в Музичній Школі 9 учителів /1 директор/. Разом у таборових школах працювало 78 педагогів і 7 директорів.

У всіх школах нашого табору навчання платне. В середніх школах місячна оплата від учня виносить 20 марок, в народній школі 15, в музичній школі 30, а в дитячому садку 10 н.м. Крім шкільних оплат, що їх платили батьки за навчання дітей, до кінця грудня деяким школам платила німецька адміністрація. Таборові школи потребували постійно допомоги, а головню Учителівська Семінарія і Торговельна Школа, до яких ходить багато сиріт.

Коли ж у грудні минулого року німецька адміністрація перестала давати школам грошові допомоги, наше таборове шкільництво опинилося відразу у великій фінансовій скруті. Тоді Педагогічна Рада при Шкільному Референті вирішила заложити "шкільний фонд", який повинен фінансувати таборові школи. Від січня по кінець червня 1947.р. рахунок "Шкільного Фонду" виглядає так:

П р и х о д и

Р о з х о д и

Управа Табору вплата	5.500, -- нм.
Доходи з театр. імпрез	
/1 марка від квитка/	19.543, 20 "
Декларації і принагідні збірки	2.383, 10 "
Оплати з табор. готелю	450, -- "
Кооп. "Єдність" /надв./	2.217, 27 "
" " /збірка/	172, 08 "
Кравецька робітня	364, -- "
Шевська робітня	411, -- "
Різьбарська робітня	240, -- "
"Ліноча Праця"	142, 70 "
Переплетня	31, -- "
Оплати шкіл:	
УРГ	13.663, 10 "
Учит. Семінарія	5.162, 66 "
Торговель. Школа	2.839, -- "
Музична Школа	8.826, -- "
Народна Школа	13.158, 25 "
Дитячий Садок	5.154, 71 "
Р а з о м	79.757, 07 нм.

Виплачені платні поодиноким школам та інші видатки за час 1.2.-30.6.1947.:	
УРГ	22.090, -- нм.
Учит. Сем. і Педагогія	13.016, 50 "
Торг. Школа	11.300, -- "
Музична Школа	10.020, -- "
Народна Школа	13.250, -- "
Книжки і ноти	800, -- "
Стипендії для учнів	300, -- "
Наукові зїзди	200, -- "
Фахове навчання	300, -- "
	75.757, 50 нм.
С-до на 30.6.47.	4.380, 57 "

Р а з о м

75.757, 57 нм.

З попереднього рахунку видно, що таборів школи не могли самі себе оплачувати. Із "Шкільного Фонду" доплачено поодиноким школам за час від 1.2. до 30.6.1947.р.:

Народній Школі	1.091,75 н.м.
УРГ	8.427,90 "
Учит. Сем. і Педагогії	7.853,84 "
Торговельній Школі	8.461,-- "
Музичній Школі	1.194,-- "

Р а з о м 27.028,49 н.м.

в/ Фахове навчання.

Початок організації фахового навчання у нашому таборі припадає на період після приїзду більших груп українців з б.таборів у Карльсфельді і Фюссені. В часі між 2.6. - 15.7.1946.р. справою організації фахових шкіл та курсів у таборі цікавилися окремі фахівці, виключно з власної ініціативи.

Дня 15.7.46. за згодою дирекції УІРРА при Велфер Відділі Тіму оформлено окремого референта для фахового навчання в усіх таборах, а пізніше такого референта призначила Таборова Управа виключно для нашого табору. Після зорганізування окремих відділів Таборової Управи разом з референтом СО став працювати окремий референт для реалізації планів фахової освіти. Методичне керівництво фаховим навчанням до 1.1.47. здійснювалося шляхом безпосереднього контакту з керівником Культ.-Освіт. Відділу та через таборову Шкільну Раду, до її зорганізував Шкільний Референт.

Від 1.1.1947.р. усі фахові курси та школи були підпорядковані УТТІ через її Делегатуру в нашому таборі. При кінці звітнього періоду УТТІ охопив усі заклади фахового навчання у нашому таборі і видав абсолютним деяких курсів та шкіл кінцеві свідоцтва.

Безпосередніми керівниками та викладачами фахових курсів і шкіл були фахівці різних спеціальностей, які в більшості випадків виконували іншу працю в таборі, посвячуючи викладам тільки свої вільні вечірні години.

У звітньому періоді працювало 26 різних закладів та курсів фахового навчання. Для ілюстрації праці цих закладів фахового навчання подаємо деякі цифри:

Однорічна кравецька школа прийняла на навчання 64 кандидати, проробила з ними 288 годин теоретичного і 1440 годин практичного навчання. Школу закінчило 7 чоловіків і 24 жінки, разом 31 кандидат. При школі існували 5-тимісячні кравецькі курси, на які записалося 60 кандидатів. Курси закінчило 36 осіб. Школу і курси очолював дипл. кравецький майстер п. Веприк Петро.

Однорічна шевська школа прийняла на навчання 40 кандидатів, у тому одну жінку. Школу закінчило 22 -ох учнів з позитивними кінцевими оцінками. П'ятимісячні вечірні шевські курси закінчило тільки 6 осіб, кваліфікуючись на шевських краєців, шевців і шевських помічників. Школою і курсами проводив дипл. шевський майстер п. Васараб Іван.

Успішно працювали шестимісячні слюсарсько-механічні курси, випустили 15 кваліфікованих слюсарів-інструментальників. Друга група в числі 15 осіб продовжує навчання, маючи за собою 4 місяці праці. Курси працювали при механічно-слюсарській майстерні під проводом інж. Н. Солоного.

Крім цього працювали 3-місячні курси здобничого виробництва /18 учнів/, 3-місячні курси переплетництва /26 учнів/, 3-місячні курси різьбарства /4 учні/, 6-тимісячні вечірні курси різьбарства /26 учнів/, 3-місячні курси фотографії /11 учнів/, 3-місячні вечірні електромонтерські курси /6 учнів/, 6-тимісячні курси мірних техніків /7 учнів/.

8-місячні вечірні лісові курси /10 учнів/, 4-місячні шоферські курси /264 учні/, 3-місячні курси водної інсталяції, /5 учнів/, 3-місячні курси книговедіння /7 учнів/, 3-місячні вечірні курси стенографії і машинописання /9 учнів/, 6-тимісячні вечірні курси англійської мови /25 учнів/, іспанської мови /10 учнів/.

Крім цього працювали ще інші курси, які не закінчили своєї праці з кінцем шкільного року, а саме 3-місячні курси фотографії /14 учнів/, 4-місячні радіомонтерські курси /18 учнів/, 4-місячні шоферські курси /100 учнів/, 6-тимісячні курси англійської мови /34 учні/ і 6-тимісячні курси німецької мови /13 учнів/.

Зовсім окремо треба поставити однорічну Іконографічну Школу під проводом мистця-іконографа ген. Б. Палій-Неїла. Ця школа зачала своє навчання разом з іншими таборовими школами і закінчила його 1 липня 1947 р. на початку шкільного року до Іконографічної Школи записалося 11 учнів у віці від 12 до 22-ох років життя. До кінця шкільного року ходило на теоретичні виклади і практичне навчання доволі щільно і точно 8-ох учнів. Для 3-х учнів відбувся кінцевий іспит перед окремою комісією, до якої входили: шкільний референт при Управі Табору, культ.-освітній референт і представник учительства. Учні виказали повне теоретичне і практичне опанування іконографічної штуки і одержали кінцеві свідоцтва. Тут слід згадати, що ген. Палій-Неїло Б. прекрасно розмалював українську католицьку церкву в таборі та намалював багато ікон до православної церкви УАПЦ.

Разом на всі курси і однорічні школи зголосилося 880 чоловіків та 367 жінок. Підчас навчання покинуло курси 435 осіб, у тому 264 чоловіки і 171 жінка. На тих курсах, що ще продовжують свою працю, навчається 314 осіб, у тому 189 чоловіків і 25 жінок.

Фахові школи і фахові курси закінчило в цьому році 538 осіб, у тому 427 чоловіків і 111 жінок.

Треба підкреслити, що були й такі курси, які народжувалися і дуже скоро після свого народження замирили. Це діялося головню тому, що на різних курсах зголошувалися ті самі особи і в ході навчання, побачивши недоцільність і практичну неможливість такого універсалізму, покидали деякі курси, або навіть усі разом.

Фаховим навчанням у нашому таборі керував доц. інж. Л. Лисенко.

г/ Виховні організації молоді.

Пласт. Дня 24. травня 1946 р. в год. 8.30 рано мури миттенвальдських касарень мабуть уперше почули пластову молитву і пластовий гімн. Це повторювалося пізніше кожною неділю і свята. В слід за тим прийшли святочні ватри, призначені національним річницям та славним подіям і особам нашої історії.

В червні пластовий осередок zorganizував три вишкільні табори для юнаків, юначок та пластового новачтва, через які перейшло разом 127 пластунок і пластунів. Після закінчення вишкільних таборів вилатовано водний відпочинковий табір над Вальхензе. Хоч цей табір був призначений для всієї молоді таборових шкіл, то команду в ньому творили пластуни, як такі, що мають досвід у таборуванні.

Наших пластунів дуже часто відвідували інші пластові осередки, а не раз доводилося вітати при пластових ватрах пластунів інших національностей. До таких замітливих відвідин належить у першу чергу велика прогулянка литовських скавтів, що затрималася у нашому таборі кілька днів. У нас гостювали також білоруські скавти. Одних і других згадують наші пластуни з великим сентиментом.

У вересні 1946 р. пластуни миттенвальдського Кома брали участь у ювілейній стрічі в Авгсбурзі.

З часі Різдваиш Свят пластовий хор звіщав скитальцям нашого табору радісну новину про народження Христа.

Крім цього наш пластовий осередок брав чинну участь у святкуванні всіх національних річниць та в обходах релігійних торжеств.

Пластові гуртки влаштовували т.зв.дні пластуна, присвячені історичним подіям, вшануванням своїх патронів та інші, які були іспитом пластової уміности та справности. Деякі гуртки випускали свої одноднівки /Гурток "Олень" - "Поклін Кобзареві"/, а майже всі гуртки видавали стінні газети.

В днях 5.-7. липня 1947.р. припало нашій Пластовій Станиці дуже багато праці при влаштуванні Квілейного Свята Весни, яке відбулося у Миттенвальді при участі 1.300 українських та к.300 чужинних пласту-нів.

Тепер наші юнаки приготовляються до участі у світовому пластовому Джемборі, якщо пощастить їм туди поїхати.

Наша Пластова Станиця начислює 23-ох пластунів-сеніорів, 29 старших пластунів /ок/, 105 юнаків /-ок/ та 110 пластового новацтва.

Всі частини нашої Пластової Станиці ведуть інтенсивно свою працю, підпорядковану головним пластовим законам: "Вірність Богові та Батьківщині".

СУМ. Дня 22,9.1946.р. відбулися основуючі загальні збори, при участі 200 осіб. До товариства вписалося спершу небагато членів, але з часом організація знаходила щораз більше зрозуміння серед молоді табору і на початку 1947.року число членів зросло до 227.

Праця товариства відбувалася в більшості шляхом щотижневих сходів із рефератами найкращих прелегентів з нашого табору та запрошених. Молодь живо цікавилася рідною історією та літературою, пробувала свої сили в драматичному мистецтві, підготовляючи низку пєс, академій та веселих вечорів. При тому молодь цікавилася подіями з широкого світу, чого доказом була постійно висока фреквенція на "оглядах світових подій", які з малими перервами відбувалися щодва тижні /разом 21/.

Організація СУМ брала участь у всіх національних святкуваннях та релігійних торжествах, виступаючи організовано.

Організація має свою власну бібліотеку, яка нараховує 300 томів белетристики та популярно-наукових праць.

При осередку зорганізувалася недавно спортова секція "Прометей" з гуртками копаного мяча, відбиванки і кошівки.

Організація має великі можливості розвитку, бо користується дуже гарно обладнаною домівкою з доволі великою оценою.

УРЮД. "ЛЕВ". В передвоєнних роках гамірно було на спортових площах цього Краю. Зі шумом карпатських лісів лунала весела пісня українських туристів-спортівців. Після війни народ розбрився світами, здавалося б, що не сила відродити спортовий рух серед українців на чужині. Та проте наша молодь на еміграції під умілим проводом виховників і тут не забула гартувати в спорті свого духа та у завзятих змаганнях на спортових площах сталити свої мязи.

Ціле товариство "Лев" займає зовсім окреме місце серед виховних організацій молоді. Воно заснувалося восени 1945.р. в Карльсфельді. Основоположниками "Лева" були змагуни з-над орієнтального Ояну та змагуни інших спортових товариств. Сьогодні "Лев" відомий не тільки серед українських спортових кругів, його знають також чужинці.

Товариство обєднує 256 членів, а між ними 105 активних змагунів.

К о п у н и "Лева" розіграли 128 змагань з відношенням воріт 481:133 у свою користь. Копуни "Лева" здобули першенство ДП-клубів мурнавської округи в 1946.р., першенство ДП-клубів У.дистрикту УЕРРА в 1946.р. Крім цього "Лев" є першунм від 1945.р. по сьогодні американської та англійської смуги Німеччини серед українських клубів. Перед тижнем "леви" привезли перехідну чашу м-ра Буцика, що її здобули в Ангсбурзі в сімковому турнірі.

В і д б и в а н к а р і нашого товариства розіграли 133 змагань і 86 з них виграли. Перша дружина відбиванки на 77 змагань програла тільки 11. В сезоні 1945/46 "Лев" був мистцем ДП клубів мюнхенської

області та українських клубів американської смуги. В сезоні 1946/47. "Лев" здобув друге місце серед українських клубів.

К о ш і в к а р і "Лева" в літньому сезоні 1946.р. здобули третє, а в зимовому того ж року здобули перше місце серед українців американської смуги. Найбільше змагань розіграли наші копівкарі з литовцями, від яких навчилися чимало.

Ш а х і с т и "Лева" здобули в 1946.р. третє місце на шаховій олімпіаді РФК, а в 1947.р. друге місце в першенствах українських клубів американської смуги.

П і н г - п о н г і с т и, б о к с е р и і л е г к о а т л е т и також займають чоловічі місця у спортовій справності серед українців на еміграції.

Полонини Альп гостили зимою л е щ е т а р і в "Лева", які здобули в 1947.р. третє місце в краєвих лещетарських змаганнях.

Ліси й верхи диких Альп прислухуються бадьорим пісням т у р и - с т і в - "левів", які гартують юнацький дух і зберігають свої сили для змагань у Рідному Краю.

г/ Позашкільна освіта.

Радіовузол. Початком праці радіовузла як української установи в таборі треба вважати день 25.4.1947., коли нарешті пощастило перебрати його цілковито в свої руки. Не зважаючи на те, що населення табору було українське, радіовузол знаходився до згаданого часу в завідуванні неукраїнців, прикріплений організаційно чомусь до Тіму УНРРА, хоч обслуговував тільки наш табір. Річ ясна, що радіовузол в такій ситуації не міг виконати свого завдання, яке стояло перед ним у чисто українській громаді. Керівники радіовузла старалися присвоїти собі його устаткування, на що з великою поблажливістю дивилися урядовці УНРРА, а дуже часто навіть їх підтримували у їхніх неетичних намаганнях.

Завдяки рішучій поставі Таборової Управи вдалося врешті перебрати радіовузол в українські руки і стверджено тоді відсутність деяких машин і запасових частин, що зникли разом з відходом попередніх керівників радіовузла /росіян/. Після цього довелося витратити багато часу для придбання нового устаткування, для направи радіосітки та роздобуття нових кращих гучномовців.

Праця радіовузла складається з двох засадничих відділів: української національної сторінки та пресоюї служби. В українській національній сторінці радіовузол старається поглиблювати національну свідомість, плекати державницьку традицію та принциплювати почуття національної гордості. Для цього служать в головній мірі світлі фрагменти з історії України, визначні українські історичні постаті та підкреслення українських досягнень у всіх ділянках надбань українського духа. Крім цього радіовузол веде працю в напрямі підвищення морально-етичного рівня українського громадянства на християнсько-ідеалістичних засадах та поборення матеріалістичного світогляду й нігілізму. Радіовузол у своїх дуже частих лекціях плекає засади приязні між поцелованими народами. Крім цього присвячує дуже багато місця поширенню полі зору громадянства в галузі сучасних здобутків людського духа.

В пресоюї частині радіовузол старається постійно інформувати таборову громаду про події в широкому світі, не забуваючи при тому про події на наших рідних землях. Це своє завдання радіовузол здійснював шляхом щоденних вечірніх радіопередань, пересічного об'єму 11-12 сторінок рукопису на кожному здинці. Для цього радіовузол використовував безпосередні приймання радіовісток у німецькій, англійській, польській, румунській та російській мовах, а також переклади із чужої преси з тих же мов.

Радіопередавання зднали собі широку симпатію серед таборової громади.

За час праці радіовузла під українською управою передано крім загально-інформаційних авдіцій ще 17 ширших політичних оглядів.

Преса. Зараз після переїзду частини українців з 6.табору в Карльс-фелд українська католицька парохія стала продовжувати видавання тиж-невика "Християнський Шлях", який правильно виходив щотижня аж до по-ловини травня 1947.р.Цей часопис,присвячений суспільно-релігійним та політичним справам,відпускав доволі багато місця для реєстрування важливих подій нашого таборового життя.В кожному числі була окрема сторінка під назвою "З життя табору",яка приносила вістки про всебіч-не життя нашої громади./"Християнський Шлях" був літографований/.

В червні 1946.р.вийшло три числа тижневика "Зоря",присвяченого ви-ключно таборовим справам."Зоря" виходила цикльостильним способом.

Від 24.червня 1946.р.аж досьогодні виходить щоденний таборовий бю-летень "Щоденні Вісті".Досі вийшло 258 чисел цього скромного 4-сто-рінкового щоденного листка,який постійно інформує таборян про всі події в далекому світі,присвячуючи багато місця віткам з Рідного Краю. "Щоденні Вісті" мають сотки пильних читачів серед таборової громади.Низька ціна кожного числа та проглядність змісту причинили-ся до того,що не один громадянин нашого табору часом радше бере до руки цей невеличкий листок,ніж багато-сторінкові друковані газети,переповнені дуже часто безвартісним партійно-полемічним змістом.

Від 15.червня 1947.р.виходить у нашому таборі тижневий бюлетень під назвою "Таборові Будні".Цей бюлетень присвячений виключно таборо-вим справам,помалу здобуває собі читачів і прихильників.Досі появило-ся 4 числа і одно подвійне /5-6/.

"Щоденні Вісті" і "Таборові Будні" друкуються на цикльостилі.

Бібліотека. Дня 6.червня 1946.р.перевезено з Фюссену до табору в Міт-тенвальді книгозбірню "Українського Видавництва".Ця книгозбірня уком-плетувала кілька окремих бібліотек,відповідно до зацікавлень читачів.

Шкільна бібліотека складалася з 600 книжок і була призна-чена для безплатного користування шкільній молоді та вчителям таборо-вих шкіл.Цю бібліотеку передала книгозбірня "Українського Видавницт-ва" ще у Фюссені дирекції УРГ.Тому то бібліотека розпочала свою пра-цю зараз після переїзду до Міттенвальду.

Загальна бібліотека,призначена для широких читацьких кру-гів розпочала свою працю 24.червня 1946.р.Бібліотека нараховує 1.100 книжок і позичає читачам додому за місячною членською оплатою 5 ш.м.

За рік бібліотека визичила 15.086 книжок,що давало пересічно на один 8-мигодинний день к.60 книжок,або на годину понад 7 книжок. Це найкраще ілюструє голод українського скитальця на українську книжку. Нюда тільки,що ця книгозбірня,приміщена на стриху,не може як слід розвинути своєї роботи серед широких читацьких мас.Примітивне примі-щення не сприяє цьому.

Наукова бібліотека нараховує 3.500 книжок,між якими зна-ходяться навіть видання з 17.століття,або й старші.Зміст цієї бібліо-теки незвичайно багатий.Тут були книжки в українській,французькій, німецькій та польській мовах,книжки з мистецтва,літературознавства, природознавства,економіки,техніки,різні журнали та газети.Гордістю бібліотеки є річники "Записок НТШ".За 2 марки місячно кожний мав право користуватися тим скарбом у приміщенні бібліотеки.Найчастішими відвідувачами були тут професори та студенти високих шкіл.З далеких закутків Німеччини приїздили українські вчені,щоб покористуватися ти-ми скарбами культури.Бібліотека вела живу переписку з різними людь-ми,виплачуючи їм відписки з деяких книг,виконуючи цю роботу з обов'язку до культури зовсім безкоштовно.

З кінцем листопада 1946.р.наукову бібліотеку передано Українсько-му Вільному Університетові в Мюнхені.

Крім цього скомплетовано деяку кількість менших бібліотек від 250-500 книжок і розіслано їх до інших українських таборів скиталь-ців у Німеччині та Австрії.

З книжкових фондів бібліотеки передано даром деяку кількість книжок дитячому садкові, СУМ-ові, а також бібліотеці та архівові при УВАН.

При бібліотеці постійно працював переплетницький відділ, який переплівав понад 2.000 книжок.

Керівником і організатором книгозбірень є п.інж.Петро Беселовський.

Культурні зїзди та наради. Населення нашого табору було в тому галисному положенні, що в нас часто відбувалися наукові зїзди та наради, приступні також для широких мас слухачів.

В днях 22.і 23.червня 1947.р.відбувся науковий зїзд групи мовників та літературознавців УВАН з цілою низкою незвичайно інтересних наукових рефератів, у яких брали участь широкі круги нашого громадянства в характері слухачів.

В днях 11.і 12.липня відбувся зїзд групи істориків УВАН.Незвичайно цінних рефератів наших найвизначніших науковців на еміграції вислухало добрих кілька сотень наших таборян.

Обидва ці зїзди були напразду рідкою нагодою для громадян нашого табору побувати на солідних наукових доповідях академічного рівня.

Крім цього в нашому таборі відбувся в цьому році зїзд учителів-природників, який мав опрацювати шкільні програми навчання природи.

В березні 1947.р.відбувся такий же зїзд делегатів українських торговельних шкіл на еміграції для опрацювання одностайних програм навчання в торговельних школах.

Театр і викладова загл. Упродовж цілого року референт позаткільної освіти організував для таборового громадянства 32 прилюдні лекції з різних ділянок українознавства.Прелегентами були місцеві вчителі середніх шкіл та запрошені професори українських високих шкіл з Мюнхену.

Театр постійно притягав велике число громадян на вечірні вистави. На оцні таборового театру відбулося 68 театральних вистав у виконанні українських та чужинних мистецьких груп.Крім цього для вшанування різних національних роковин влаштовано 10 святкових академій, дуже часто з високомистецькою програмою.

Для любителів музики та співу влаштовано 21 концерт.Виконавцями були різні українські та чужинні хори та музичні групи.При тому треба зазначити факт, що в нашому таборі гостював два рази ансамбль артистів "Української Опери" із своїм оперовим репертуаром.

Забав з танцями в таборі було найменше, бо всього 7.Молодь не мала часу на забави, посвячуючи свій вільний час на навчання та інші культурні розваги.

Курс неписьменних. Доволі незручно згадувати про неписьменних у нашій громаді, але їх невеличке число заохочує нас до цього. Зараз після організування Культ.-Освітнього Відділу переведено реєстрацію неписьменних. На 3.000-ну громаду знайшлося тільки 50 людей, що не вміли зовсім читати й писати, або призабули.Тоді організовано не вміли зовсім читати й писати, або призабули.Тоді організовано для них вечірній курс.Курс тривав від початку липня 1946.р. до половини лютого 1947.р.Курс закінчило з повним успіхом 25 осіб.Інші навчилися писма приватно так, що з неграмотністю в нашому таборі зовсім покінчено.

Відчувається потреба організувати вечірню школу для малограмотних і в цьому напрямі вже йдуть підготовчі роботи.

Курс неписьменних веде п.Мельник Дарія.

д/ Суспільно-громадські та професійні організації.

Скромний обсяг цього бюлетеню не дозволяє докладно згадувати праці всіх тих громадських організацій, що вложили дуже багато труду для

піднесення суспільно-громадського життя у нашому таборі. Однак хочемо хоч кількома словами згадати їхню працю.

Місцева Станція СХС провела велетенську харитативну акцію на терені нашого табору, опікуючись безпосередньо хворими, інвалідами, старцями, сиротами та виконуючи різні харитативні акції в міру потреби. Станція тісно співпрацює з місцевим шпиталем, несе моральну та матеріальну допомогу хворим з нашого табору, які перебувають у різних лікарнях та санаторіях. Станція може похвалитися доволі поважним числом членів, які також активно підтримують її у важкій праці, несенні допомоги ближньому.

Діноча Делегатура в нашому таборі має за собою поважну пророблену роботу, хоч висліди цієї роботи не завжди вдається охопити в конкретні цифри.

На терені нашого табору діє ще Фідія ТУ Во. Ця організація попри виконання своїх статутових обов'язків плекає ще традицію давнього братерства серед учасників українських визвольних змагань.

Фідія ЛУПВ має на своєму конті кількомісячну успішну працю Народного Університету. Добрих кілька десятків таборян прослухали цілий цикл лекцій з українознавства та з різних ділянок науки й мистецтва. Народний Університет діяв на терені нашого табору насправду з великим успіхом. У довгі осінні та зимові вечори збиралися слухачі до викладової зали Університету на духові прири.

Крім цього діють ще на терені нашого табору різні організації професійного характеру, як "Об'єднання кооператорів", "Учительська громада", "Фідія ОБУЛД-У", "Об'єднання правників", "Секція інженерів та техніків" та інші. Всі ці організації, крім своєї статутової роботи, в більшій чи меншій мірі працюють для добра нашої таборової громади.

Окремо треба поставити професійне об'єднання студентів — "Студентську Секцію", яка веде незвичайно інтенсивну внутрішню працю. Щодо членства — це чи не найбільше студентське об'єднання з усіх осередків української еміграції. "Студентська Секція" нараховує 115 членів-студентів українських та німецьких високих шкіл у всіх університетських осередках американської окупаційної смуги.

ІУ. ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ ТАБОРУ.

Умовини життя в таборі не сприяють розвитку господарських установ. Але все таки в нашому таборі господарське життя набрало своєрідних форм, борючись із невідрадними обставинами "примусового відпочинкового табору".

На день I. II. 1946.р. було в нашому таборі 10 підприємств, які працювали виключно для самообслуговування таборового населення.

До 29. травня 1947.р. ці підприємства входили до реферату праці, а від 29.5. створено окремий Промислово-Виробничий Реферат, який керує роботою підприємств. Та заки будемо розглядати роботу табових підприємств, мусимо зважити різні моменти, які здержують їх розвій.

Табові підприємства не мають права юридичної особи, вони існують тільки де факто і тому вони не мають права закупу, ні перевозу потрібних сирівців. Якщо вони купують і перевозять сирівці, то роблять це на власне ризико і дуже часто з прикрими консеквенціями. Табові підприємства не мають фінансової бази. Вони впрости тільки завдяки добрій волі працівників, що взяли на себе їх організацію та провадження.

Розглядаючи умови праці майстерень, не можна поминути морчки системи винагороди за працю. Ця система побудована так, що вона не сприяє підвищенню продукції, а навпаки її завертає.

Для прикладу: Працюючий одержує за свою працю додатковий харчовий приділ, папіроски та грошову винагороду. Перші два роди платні одержує робітник, коли він пересидить на місці праці 44 години на тиждень без огляду на те, чи він випродукував щонебудь, чи ні. Грошова винагорода виплачується за виготовлену продукцію.

Таким чином, коли робітник випroduкує 100 одиниць, то він одержить за одиницю, припустім, 7 н.м., коли ж випroduкує 200 - одержить тільки 4 н.м., а коли випroduкує 300 одиниць, то за одиницю одержить лише 3 н.м. Тому цю систему заплати пляхом суспільної допомоги /робочий приділ і папіроски/ треба вважати за регресивну систему.

До цього треба ще додати, що УНРРА редукувала штат працівників поодиноких підприємств чотири і п'ять разів на місяць, що й не давало змоги при найкращих стараннях Таборової Управи налагодити працю у майстернях.

Якщо взяти до уваги факт, що таборові майстерні не мають правного оформлення та й те, що вирішальний економічний чинник /додаткові харчові приділи та папіроски/ не були в руках Таборової Управи, але в руках УНРРА, то ясно нам стане, чому таборові майстерні та підприємства дають працю тільки невеликому гуртові таборян і виказують не надто велику продукцію.

Але всупереч усім цим тяжким обставинам наші таборові майстерні та підприємства завдяки високій моральній вартості керівників та робітників мають поважні успіхи і задовільно обслуговують таборову громаду.

Для ілюстрації праці таборових підприємств подаємо порівняльну таблицю продукції поодиноких майстерень за листопад 1946.р. і червень 1947.р.

	Кількість працюючих		Валова про-дукція		Пересічн. заробіток І працівн.		Валова про-дукція І працівника	
	листо-пад	чер-вень	листо-пад	чер-вень	листо-пад	чер-вень	листо-пад	чер-вень
			н.м.	н.м.	н.м.	н.м.	н.м.	н.м.
1. Пральня	-	8	-	1371	-	125	-	171
2. "Ніноча Праця"	30	30	8308	2174	119	43	277	72
3. Шевська майстерня	30	22	3669	4927	82	132	122	224
4. Голярня	7	4	2989	1167	213	180	429	292
5. Кравецька майстерн.	32	24	3676	4703	90	118	115	196
6. Валізкаря	-	11	-	3223	-	193	-	393
7. Керамічна майстерн.	5	5	648	2834	-	420	129	567
8. Переплетня	8	11	1070	1021	107	61	134	93
9. Різьбарня	4	7	770	1871	85	187	192	269
10. Трикотарня	11	10	811	1234	44	80	74	123
11. Механічна майстерн.	-	25	-	2955	-	75	-	118

Коли в майбутньому вдасться правно оформити підприємства та переведеться роботу підприємств на господарський розрахунок, диспонуючи повні економічними чинниками, що впливають на організацію праці та вквіт роздобудеться відповідну кількість матеріалів, інструментів і машин, то наші таборові підприємства зможуть виконати поважну економічну функцію в господарському житті табору. Кваліфікованих сил у таборі подостатком, треба лише їх використати, стимулюючи їхню працю.

а/ Таборові зарстати.

Пральня зорганізувалася в січні 1947.р. Затруднює 7 робітників та одного адміністративного керівника. Обслуговує таборові шитамі і таборові підприємства. Виконує тільки частинно свою роботу тому, що приміщення та машини не розраховані на високе число населення. Відчувається відсутність допоміжних матеріалів. Пральня пере місячно к. 2.000 штук різного білля, ковчів, суконки, фартухів та інших речей.

Шевська майстерня зорганізувалася в липні 1946.р. В ній працює 23 робітники і 2 адміністративні працівники. Виконує середньо місячно к. 600 пар напавок різного типу і к. 25 нової обуви. Відділу нової обуви не можна розширити з браку відповідних машин.

Голярня зорганізована в червні 1946.р. По нинішній день zatrudнює трьох робітників та одного адміністративного працівника. Робітня справляється у 80% із своїм завданням. Робітня має великі труднощі з допоміжними матеріалами, яких в останньому часі УНРРА не доставляла.

Кравецька робітня зорганізована в червні 1946.р. у формі кравецьких курсів. З часом перейшла на кравецьку робітню, при якій організовано далші курси. В робітні працює 30 робітників та 4 адміністративні працівники. Робітня має тільки дві машини до шиття. Робітня спроможна виконати к. 120 комплектів напавок і перерібок усякого типу одягів та виконати 20-25 комплектів нового мужеського одягу та к. 30 комплектів білля. Видаєність праці майстерні з браку машин доходить тільки до 25%.

Валізкарня розпочала свою працю 1.І.1947.р. Сьогодні zatrudнює 10 робітників і одного адміністративного працівника. Робітня виконує к. 100 валіз із власного матеріалу та к. 50 напавок. Робітня працює задовільно.

Керамічна майстерня зорганізована в червні 1946.р. zatrudнює 4-ох робітників та одного адміністративного працівника. Спершу майстерня не мала відповідної глини. По довгих шуканнях та експериментах удалося забезпечити майстерню достатньою кількістю сировини. Робітня випускає к. 150 штук різного роду предметів щоденного вжитку, дитячих забавок та прикрас. Влаштування майстерні дуже примітивні. Та все таки вдається майстерні працювати задовільно.

Переплетня працює від червня 1946.р. і zatrudнює тепер 10 робітників та одного адміністративного працівника. Майстерня працює майже виключно для обслуговування таборових шкіл, продукуючи зшитки та приготавляючи інші письмові матеріали. Працює на матеріалах замовця.

Різьбарня зорганізована в червні 1946.р. і zatrudнює сьогодні 7 робітників. Виконує різьбарські роботи касет, альбомів, хрестів та інше. Місячна продукція середньо к. 80 штук. Робота різьбарська без інкрустації з браку відповідних матеріалів. Продукція різьбарні має колюсальний попит головно серед чужинців. Збут продукції забезпечений.

Трикотарська майстерня зачала працювати в червні 1946.р. Сьогодні zatrudнює 8 робітниць та одного адміністративного працівника. Майстерня виконує усі трикотарські роботи, жіночу галanterію та дитячі забавки. Майстерня провадить перманентно курси жіночих ручних робіт.

Механічна майстерня зорганізована в червні 1947.р. До 1.6.1947.р. робітня була віддана до диспозиції механічній школі. Диспонує прекрасними машинами, могла в тому часі бути самовиставляльною робітнею. Одначе в наслідок незрозумілої політики УНРРА віддано цю майстерню механічній школі. Через те понижились деякі машини, а деяку кількість машин вивезено з невідомих причин у невідомих напрямках. Це здекомплетувало майстерню. Від 1.6.1947.р. майстерня пе-

реорганізована. Розпочала роботу на засадах самовистачальності. З трудом здобуває матеріяли і бракуючі інструменти. Майстерня продукує алюмінієве начиння, електричні кухонки, дитячі візки, дитячі забавки, переводить ремонти машин та знаряддя. Майстерня має великі можливості розвитку.

б/ Кооперативні підприємства.

Кооператива "Єдність" постала від злиття міттенвальдської кооперативи "Згода" і фюссенської "Самопоміч". Кооператива розпочала свою працю 20.9.1946.р, постачаючи таборянам товари в таких відділах: мішаних товарів, газет, журналів і книжок, пива і ярини. В процесі роботи в листопаді 1946.р. відкрито ще відділ посередництва для продажу товарів, зданих таборянами на комісію і для виміни. Крім цього кооператива в березні 1947.р. відкрила свою столярню і в червні 1947.р. клуб з буфетом.

На час злиття обох кооперативів було 369 членів, прибуло 232, вибуло 2. На сьогоднішній день кооператива має 599 членів з пайовим капіталом /в тисячах н.м./ 4,3. Кооператива реалізувала товарів на 891,1 тисяч н.м. Реалізована націнка і одержана комісія 130,0 т.н.м. Прибутки кооперативи 41,7 т.н.м. Кооператива сплатила громадським та урядовим організаціям: Управі Табору 39,4, УНРРА 10,2, Центросоюзові 11,9, ЦПUE 5,8, Високій Економічній Школі 0,5, Переселенчій Комісії 1,0, Нікільному Фондові Табору 2,2, Допомога потребуючим 0,4, Кооперативі "Міноча Праця" 0,8, допомога кооператорам 0,5, на фонд пластового Джемборі 0,5, різні 1,9 тисяч н.м. Разом кооператива сплатила за звітний період 75,1 тисяч н.м. Власні капітали кооперативи на день 20.9.46. 5,5 т.н.м. Власні капітали на день 1.7.1947.р. 46,4 т.н.м.

"Міноча Праця" є філією кооп. "Міноча Праця" в Мюнхені. В Міттенвальді веде "Міноча Праця" майстерню з 4-ма відділами: кравецьким, трикотарським, вишивкарським і галантерійним. Від жовтня 1946.р. до березня 1947.р. вела кооператива моднярський відділ, який з причини хвороби керівника зліквідовано. До 20.12.1946.р. працювало 50 робітниць і 3 особи керівного персоналу. Після 20.12.1946.р. на зарядження УНРРА зредуковано число робітниць до 30. Робітниці одержують 60% від вplat за виконану продукцію. Кравецький відділ виконав 523 штуки різних жіночих одягів. За виконану роботу кравецький відділ одержав 12.877,30 н.м., з чого заплачено робітницям 9.265,30 н.м. Трикотарський відділ виконав 178 робіт на суму 7.482 н.м. Вишивкарський відділ виконав 183 роботи на суму 9.512,35 н.м. Галантерійний відділ виконав 443 роботи на суму 6.585 н.м. Моднярський відділ виконав 215 робіт на суму 3.014 н.м.

Майстерня кооперативи має можливості розвинути свою діяльність по всіх відділах, а головню у вишивкарському відділі. Цей відділ і гальвантерійний можуть продукувати товари на експорт. На перешкоді посилення продукції стоїть цілковита відсутність матеріялів. Досі відділи майстерні кооперативи виконували всі роботи з матеріялу замовника.

Майстерня кооперативи провадить крім цього постійний вишкіл молодого нарібку у всіх своїх відділах.

XXXXXXXXXXXX

Оце в дуже загальних зарисах ми представили працю табору продовж минулого року. Ми свідомі того, що на 20 сторінках не можна охопити цілості життя та досягнень 3.000-ної громади. Ми хотіли тільки зробити найзагальніші підсумки проробленої роботи, щоб доказати, що наш загальний скитальців працюючий і здібний, при хоч дрібку сприятливих умовах, творити поважні господарські і культурні цінності.

XX